

ნენსი სპრინგერი

ბაუჩინარეზული მარკიზის საქმე

ენოლა ჰოლმის უჩვეულო თავგადასავლები

Nancy Springer

THE CASE OF THE MISSING MARQUESS

AN ENOLA HOLMES MYSTERY

ინგლისურიდან თარგმნა ია სისაურმა

პროექტის ხელმძღვანელი: ნინო ზაზარაშვილი

რედაქტორი: ლალი ქადაგიძე

ყდის დიზაინერი: ზიზი ნიშნიანიძე

დამკაბადონებელი: ნინო გურული

© Nancy Springer, 2006

All rights reserved.

© გამომცემლობა „დიოგენე“, 2025

ყველა უფლება დაცულია.

ISBN 978-9941-11-919-4

www.diogene.ge

ნენსი სპრინგერი

ენოლა კოლმსის
უჩვეულო თავბადასავლები

გაუჩინარებული
მარკიზის საქმე

„ეს წამიერი შეყოვნება ჩემთვის საბედისწერო აღმოჩნდა“

ზურგს უკან მძიმე ნაბიჯების ხმა შემომესმა.

გაქცევა ვცადე, მაგრამ გვიან იყო. ნაბიჯების ხმა სწრაფად მომიახლოვდა, ვილაც მკლავში მწვდა და ხელი რკინის მარწუხივით მომიჭირა. ყვირილი დავაპირე, მაგრამ ფოლადის ხელმა პირი დამიხშო. ყურთან ახლოს ბოხმა ხმამ დაიბუბუნა:

– თუ გაინძრევი ან იყვირებ, მოგკლავ!

შიშისაგან გავშეშდი. ფართოდ გახელილ თვალებს სიბნელეში ამაოდ ვაცეცებდი და ვერ ვინძრეოდი. სუნთქვა მეკვროდა. უცნობმა მკლავზე ხელი გამიშვა, მაგრამ იმწამსვე სხეულზე გველივით შემომაჭდო და ორივე ხელი შემიბოჭა, ზურგით კი ქვის კედელივით მყარ ზედაპირს მიმაჭყლიტა, რომელიც სინამდვილეში მისი მკერ-

დი აღმოჩნდა. პირიდან ხელი მომაცვილა, მაგრამ, წამიერად, სანამ აკანკალებული ტუჩებით რამის თქმას შევძლებდი, ღამის მკრთალ შუქზე მოელვარე ფოლადს მოვკარი თვალი – გრძელი, ყინულის ნატეხივით წანვეტებული დანის პირს.

ეძღვნება დედას – ნ. ს.

ისტ-ენდი ლონდონი ლაბი 1888 წლის აპრილი

ქუჩას მხოლოდ ჩამტვრევას გადარჩენილი თითო-ორიოლა გაზის ლამპიონისა და პაბებთან ქვაფენილზე ქვაბების ქვეშ დანთებული ცეცხლის სუსტი შუქი ანათებს; ამ ქვაბებში მოხუცი გამყიდველები ზღვის ლოკოკინებს ხარშავდნენ. თავიდან ფეხებამდე შავებში ჩაცმული უცნობი ისე უჩუმრად გადაადგილდება ერთი ჩრდილიდან მეორეში, თითქოს თვითონაც ჩრდილი ყოფილიყოს. იქ, სადაც ის გაიზარდა, წარმოუდგენელი იყო, ქალს ღამით სახლიდან გასვლა მეუღლის, მამის ან ძმის თანხლების გარეშე გაებედა, მაგრამ მას გადანყვებილი აქვს, ყველაფერი იღონოს იმის საპოვნელად, ვინც დაკარგა.

სიარულისას შავი პირბადიდან ქუჩას გაფაცი-
ცებით ათვალიერებს, მზერა ერთი საგნიდან მეო-
რეზე გადააქვს და დაძაბული აკვირდება. ხედავს
დაბზარულ ტროტუარზე მიმოფანტულ მინის ნამ-
სხვრევებს, თამამად მოსუნსულე ვირთხებს, რომ-
ლებსაც ამაზრზენი ტიტველი კუდები დასთრევთ,
ასევე – ვირთხებსა და მინის ნამსხვრევებს შორის
მორბენალ ფეხშიშველ და ჩამოკონკილ ბავშვებს.
ხედავს წყვილებს – ფლანელის წითელ ჟილეტებ-
ში გამოწყობილ კაცებსა და ქალებს, იაფფასიანი
ჩალის ქუდები რომ ახურავთ, რომლებიც, ხელ-
გაყრილები, რწევით მისეირნობენ. კედელთან ვი-
ლაც გდია და გარშემო ვირთხები ურბენენ. ალ-
ბათ, მთვრალია ან სძინავს, ან სულაც მკვდარია.

ყველაფერს აკვირდება და თან სმენადაა გადაქ-
ცეული. სადღაც ჭვარტლიან ჰაერში მუსიკის ჰანგე-
ბი იფრქვევა და მთვრალი მელოდია შავპირბადიანი
მაძიებლის სმენამდეც აღწევს. ესმის, როგორ იძახის
პაბის კართან მდგარი პატარა გოგონა: – მამიკო?
მა? ესმის კივილი, ხარხარი, მთვრალი ადამიანების
ყვირილი, ქუჩის მოვაჭრეების ხმამაღალი ძახილი: –
აბა, ხამანკები! მოასხით ძმარი და მთლიანად გა-

დაყლაპეთ! კარგი მსუქანი ხამანკები, ოთხი ცალი ერთ პენსად!

მაძიებლის მახვილ ცნოსვას არც ძმრის, ჯონის, მოხარშული კომბოსტოსა და ცხელი სოსის სუნი ეპარება, რომელსაც ნავსადგურიდან მონაბერი მლაშე ჰაერი და მდინარე ტემზის სიმყრალე შერევია. საიდანღაც გახრწნილი თევზისა და ჩამდინარე წყლების სუნიც აღწევს.

ნაბიჯს უჩქარებს. გაჩერება არ შეიძლება, რადგან იგი მაძიებელიცაა და ძებნილიც! დიახ, შავპირბადიანი მდევარი იმავდროულად დევნილიცაა, ამიტომ რაც შეიძლება შორს უნდა წავიდეს, რათა კაცებმა, რომლებიც კვალში უდგანან, ვეღარ მიაგნონ.

მომდევნო ლამპიონთან კარის ზღურბლზე მდგარ, ტუჩებშეღებილ და ზედმეტად თვალეზამოშავებულ ქალს ხედავს, რომელიც ვილაცას ელოდება. მასთან ორთვალა ეტლი ჩერდება, საიდანაც გრძელ ფრაკსა და აბრეშუმის მოელვარე ცილინდრში გამოწყობილი მამაკაცი გადმოდის. მიუხედავად იმისა, რომ კარში მდგომ ქალს ღრმად ამოჭრილი საღამოს კაბა აცვია, რომელიც, ალბათ, ერთ

დროს იმ სოციალური ფენის ქალბატონს ეკუთვნოდა, რომელსაც ეს მამაკაცი, შავოსანი მაძიებელი ხვდება, რომ ეს ჯენტლმენი აქ საცეკვაოდ არ უნდა იყოს მოსული. იგი ხედავს, რომ მეძავს დადლილ თვალეში შიში ჩასდგომია, მიუხედავად იმისა, რომ წითლად შეღებილ ტუჩებზე ღიმილი დასთამაშებს. სულ ახლახან რამდენიმე ქუჩის იქით ზუსტად მისნაირი ქალი იპოვეს გაფატრული.

კედელს ზანტად მიყრდნობილმა გაუპარსავმა მამაკაცმა შავოსან მაძიებელს თვალი ჩაუკრა.

– ქალბატონო, აქ მარტო რას აკეთებთ? მეგობარი ხომ არ გჭირდებათ?

ეს მამაკაცი ნამდვილი ჯენტლმენი რომ ყოფილიყო, საკუთარი თავის წარდგენის გარეშე საუბრის წამოწყება აზრადაც არ მოუვიდოდა. შავოსანმა მაძიებელმა ყურადღება არ მიაქცია და სწრაფად ჩაუარა. იცის, რომ უცნობებს არ უნდა გამოელაპარაკოს, რადგან აქ მისი ადგილი არ არის და მას ეს ფაქტი სულაც არ აწუხებს, რადგან ამ სამყაროში თავის ადგილს ვერც აქამდე მიაგნო. ის ხომ, გარკვეულწილად, ყოველთვის მარტო იყო. თუმცა ახლა, როცა ჩრდილებს აკვირდება,

გული მაინც დარდით ევსება, რადგან ღამის გასათევი არ აქვს და თან სრულებით უცხოა მსოფლიოს უდიდეს ქალაქში. ისიც კი არ იცის, სად დაიძინებს ამაღამ.

თუ უფალი ინებებს და დილამდე ცოცხალი მიაღწევს, მხოლოდ იმის იმედი შეიძლება ჰქონდეს, რომ იპოვის თავისთვის ძვირფას ადამიანს, რომელსაც ასე დაეძებს.

იგი სულ უფრო ღრმად მიიწევს ისტ-ლონდონის დოკის ჩაბნელებულ უბნებსა და ჯურღმულებში. სრულიად მარტო!

თავი პირველი

ძალიან მინდა, ვიცოდე, რატომ დამარქვა დედამ „ენოლა“ („Enola“), რომელიც, თუ უკუღმა წაიკითხავ („Alone“), „მარტოს“ ნიშნავს. მას ძალზე იტაცებდა და, ალბათ, ახლაც იტაცებს სიტყვების დაშიფვრა. ვფიქრობ, ჩემ შემთხვევაშიც რაღაც ჰქონდა ჩაფიქრებული. არ ვიცი, ავი წინათგრძნობა იყო ეს თუ ბედის ორაზროვანი საჩუქარი, ან იქნებ – გარკვეული გეგმებიც კი, მაგრამ მაშინ მამა ჯერ კიდევ ცოცხალი იყო.

ასე იყო თუ ისე, ვიზრდებოდი და დღე არ გავიდოდა, ჩემთვის არ ეთქვა: „ენოლა, ვიცი, რომ თავს მარტოც ძალიან კარგად მიხედავ“. ასე დაბნეულად მემშვიდობებოდა ხოლმე, როცა სახლიდან გადიოდა და თან ჩანახატების ნიგნაკი, ფუნჯები და აკვარელები მიჰქონდა, რათა ბუნებაში ეხეტიალა. საბოლოოდ კი, მართლაც მარტო დამ-

ტოვა, როდესაც ჩემს მეთოთხმეტე დაბადების დღეზე, ივლისის ერთ საღამოს, სახლში, ფერ-ნდელ-ჰოლში, აღარ დაბრუნებულა.

იმის გამო, რომ ჩემი დაბადების დღე ჩვენს უფროს მსახურ ლეინთან და მის მზარეულ ცოლთან ერთად მაინც აღვნიშნე, დედას არყოფნას მაშინვე არ შევუშვოთებივარ. მიუხედავად ჩვენი გულთბილი ურთიერთობისა, ერთმანეთის საქმეში მაინც იშვიათად ვერეოდით და ამჯერადაც ვივარაუდე, რომ რაღაც გადაუდებელი საქმის გამო ვერ მოვიდა. განსაკუთრებით, თუ იმასაც გავითვალისწინებთ, რომ მისიზ ლეინს დაავალა, ნაშუადღევს ჩემთვის რამდენიმე ამანათი გადმოეცა. დედას ჩემთვის საჩუქრები გაემზადებინა:

სახატავი ნაკრები: ფურცლები, უბრალო ფანქრები, მათი გასათლელი ჯაყვა და საშლე-ლი. ეს ყველაფერი მოხერხებულად იყო ჩალაგებული ხის ბრტყელ ყუთში, რომელიც შეგედ-ლო მოლბერტად გადაგეკეთებინა.

სქელტანიანი წიგნი „ყვავილთა მნიშვნელობა, ასევე შენიშვნები მარაოების, ცხვირსახო-

ცების, ლუქისა და საფოსტო მარკების ფარული მნიშვნელობის შესახებ“.

და შიფრების წიგნაკი.

მიუხედავად იმისა, რომ ხატვის დიდი ნიჭით არ გამოვირჩეოდი, დედა სულ ცდილობდა, ჩემი ეს მცირე ნიჭიც განეფითარებინა. მან იცოდა, რომ ჩანახატების გაკეთება ისევე მიყვარდა, როგორც თითქმის ყველანაირი ჟანრის წიგნის კითხვა, თუმცა ისიც იცოდა, რომ შიფრების მიმართ დიდ ინტერესს არასოდეს ვიჩენდი. და მაინც, ეს წიგნაკი თავისი ხელით ამიწყო. გარკვევით ჩანდა, როგორ გულდასმით იყო დაკეცილი და ერთმანეთზე მიკერებული წიგნაკის ფურცლები, რომლებზეც აკვარელის საღებავებით ნაზი ყვავილები დაეხატა.

აშკარა იყო, რომ ამ საჩუქარზე დიდხანს მუშაობდა. ესე იგი, არც ისე ცოტა უფიქრია ჩემზე – რამდენჯერმე მტკიცედ გავუმეორე საკუთარ თავს იმ საღამოს.

მართალია, წარმოდგენა არ მქონდა, სად შეიძლებოდა ყოფილიყო დედა, ველოდი, რომ ან სახ-

ლში დაბრუნდებოდა, ან ღამით მაინც გამოგზავნიდა შეტყობინებას, ამიტომ იმ ღამეს საკმაოდ მშვიდად მეძინა.

მაგრამ მეორე დღეს ლეინმა თავი გააქნია.

– არა, ქალბატონი არ დაბრუნებულა და არც შეტყობინება გამოუგზავნია.

გარეთ ყველაფერი ნაცრისფერი იყო, წვიმდა და ეს ზუსტად ასახავდა ჩემს განწყობას, რადგან თანდათან შფოთვა მემატებოდა.

საუზმის შემდეგ ჩემს საძინებელში ავირბინე – სასიამოვნო თავშესაფარში, სადაც გარდერობი, ხელსაბანი მაგიდა, კომოდი და დანარჩენი ავეჯი თეთრად იყო შეღებილი, მათ კუთხეებს კი ტრაფარეტით დახატული ვარდისფერ-ცისფერი თაიგულები ამშვენებდა. ასეთ ავეჯს ხალხი „სოფლურს“ ეძახდა. მას იაფფასიანი შესახედაობა ჰქონდა და მხოლოდ ბავშვს თუ შეეფერებოდა, მაგრამ მე მომწონდა. უმეტეს დღეებში მაინც.

მაგრამ არა დღეს.

სახლში ველარ გავჩერდებოდი და ველარც უმოქმედოდ ვიჯდებოდი, ამიტომ საჩქაროდ რეზინის ჩექმები ამოვიცვი, ჩემი უფროსი ძმების ნა-

ქონი მოსახერხებელი პერანგი და ბრიჯი ჩავიცვი და ზევიდან სანვიმარი გადავიცვი. ასე, მთლიანად რეზინის ტანსაცმელში გამონყობილმა, კიბე ბრაგუნით ჩავირბინე და შემოსასვლელში სადგამიდან ქოლგა ავიღე. შემდეგ სამზარეულო გავიარე და მისიზ ლეინს ვუთხარი:

– გავალ, მოვათვალიერებ აქაურობას.

უცნაურია, ზუსტად ამ სიტყვებს ვამბობდი ყოველთვის, როდესაც ძეხნის სურვილით შეპყრობილი გარეთ გავდიოდი, თუმცა, როგორც წესი, არ ვიცოდი, რის პოვნა მინდოდა. ეს, შეიძლებოდა, ნებისმიერი რამ ყოფილიყო. ხეებზე ავდიოდი, მხოლოდ იმიტომ, რომ მენახა, რა იყო მაღლა: ლოკოკინას მოყვითალო-მოყავისფრო ზოლებიანი ნიჟარები, თხილის გროვა, ჩიტის ბუდეები. თუ კაჭკაჭის ბუდეს გადავანყებოდი, ვამონმებდი, ხომ არ იყო მასში ფეხსაცმლის ღილები, მბზინავი ბაფთის ნაკუნები ან დაკარგული საყურე. წარმოვიდგენდი, რომ რაღაც ძალიან ძვირფასი ნივთი დაიკარგა და მე უნდა მეპოვა...

მაგრამ ამჯერად არაფრის წარმოდგენა არ მჭირდებოდა.

მისიზ ლეინმაც იცოდა, რომ ახლა ყველაფერი სხვაგვარად იყო. „მის ენოლა, სად არის თქვენი ქუდი?“ – გამომძახებდა ხოლმე, რადგან ქუდს არასოდეს ვიხურავდი, მაგრამ დღეს დამინახა, რომ უქუდოდ გავდიოდი გარეთ და არაფერი უთქვამს.

მე ხომ დედას მოსაძებნად მივდიოდი.

გულწრფელად მჯეროდა, რომ მის პოვნას შეეძლებოდა.

როგორც კი სამზარეულო თვალს მიეფარა, მაშინვე მეძებარივით წინ და უკან სირბილი დავიწყე, რომ დედის რაიმე კვალს მაინც წაგწყდომოდი. რადგან წინა დღეს დაბადების დღე მქონდა, ნება დამრთეს, დილით ლოგინში მენებივრა, ამიტომაც არ დამინახავს, დედა შინიდან როდის გავიდა. მაგრამ ვიცოდი, რომ ჩვეულებისამებრ რამდენიმე საათს ყვავილებისა და მცენარეების ჩანახატების შექმნას უთმობდა, ამიტომ გადავწყვიტე, პირველ რიგში ფერნდელის მამულის ტერიტორიაზე მომეძებნა.

დედას, რომელიც მამულს თვითონ უვლიდა, მოსწონდა მცენარეების ნებაზე მიშვება. დავე-